

Razne stvari.

Vstaja v Kini.

tarodavno kitajsko cesarstvo na skrajnem vzhodu daljne Azije je že od meseca rožnika sem prizorišče grozovitih prekucij in uporov, ki jih uprizarjajo vsem inozemcem, posebno še kristijanom sovražni uporniki, po imenu bokserji. Posamnih važnejih dogodkov v državi „kitajske kite“ smo že omenjali v „Časopisu“ prejšnjih „Dom in svetovih“ števil in jih zato tudi ne bomo obširneje opisovali. Podati hočemo tedaj le splošno sliko o homatijah na kitajski zemlji in se posebno ozirati na slike, ki smo jih objavili v neka-

terih zadnjih številkah našega lista. — Vladar 11,115.650 *km*² obsežnega kitajskega cesarstva s 362 milijoni prebivalstva je od l. 1889. sem 31 letni cesar Kuang-ssü, čigar podoba je prinesel „Dom in svet“ na str. 512. Toda Kuang-ssü je vladar le po imenu, ker v resnici vodi vse državne posle z udanimi sorodniki in državniki le cesarica-vdova Tsu-Hssi, katere podoba najde čitatelj na 544 str. Ta, posebno pa še princ Tuan, ki je imel in ima brzkone še sedaj za cesarico največjo oblast v cesarstvu, sta tujcem skrajno sovražna. Organizovala sta številno armado „bokserjev“ ter jih z geslom: „Smrt tujcem!“ naščuvala in pognala v boj proti inozemcem. Takozvani „cesarski oklic“, s katerim se pozivlja prebivalstvo v boj proti kristijanom in sploh tujcem, predočuje slika na str. 735. Klanje se je pričelo najprej v glavnem mestu Pekingu, potem se pa kakor povodenj širilo proti vzhodu in severu. Pomorjenih je bilo veliko število kristijanov, tudi domačinov, in njih misijonarjev, porušeni obilo cerkvâ in drugih zasebnih in javnih poslopij. Škoda, ki jo je prouzročil sedanji upor katoliški cerkvi na Kitajskem, je nepopisna in tem bolj občutna, ker se je katoličanstvo med Kitajci uprav v zadnjih letih jelo zelo lepo razvijati pod spretnim vodstvom škofa Anzerja, rodom Nemca, čigar sliko priobčuje današnji list. Ta neustrašeni misijonar, ki že nad dvajset let deluje v pokrajini Južni Šantiang, je odpotoval v svojo domovino malo prej, nego je izbruhnila splošna revolucija, in je potem doma v Nemčiji na odločilnih mestih opisal tužni položaj

kristijanov na Kitajskem in prosil pomoči. Nemška vlada se ima mnogo zahvaliti njegovemu vplivu pri sedanji kolikor toliko uspešni akciji. Pred kratkim se je povrnil škof Anzer nazaj v svojo drugo domovino, kjer uživa celo na cesarskem dvoru precejšnje spoštovanje in veljavo. Evropske države, Japonci ter Amerikanci so sicer takoj odposlali nekaj vojaštva (naša država je poslala 250 mož) na kitajsko zemljo v obrambo lastnih interesov, toda prišlo je večinoma prepozno, ko so uporneži provzročili že ogromno škodo na življenju in imetju. Pri Tientsinu in Taku, pa tudi na drugih krajih so se bli vroči boji, v katerih so bile kitajske uporniške in cesarske čete številokrat poražene. Cesarski dvor se je pred dohodom zunanjih armad v Peking umaknil v notranji del cesarstva, v takozvano „sveto“ mesto, in ravnokar se pogajajo, ali se cesar vrne v Peking ali ne. Sedaj so večinoma ukročene čete

Škof Anzer.

upornikov, in zastopniki zunanjih držav so pričeli z mirovnimi pogajanjmi, toda kitajska vlada ne kaže prav nobene resnosti in volje napram stavljenim pogojem. Svojim zastopnikom je imenoval cesar Li-Hung-Čanga (podoba na str. 576), podkralja provincije Kanton, ki je sicer na glasu, da je tujcem prijazen mož, a kitajske kite ni odložil in iz vseh njegovih dosedanjih dejanj je posneti, da ne zaostaja mnogo ali pa nič za ostalimi kitajskimi državniki. Zvit in pretkan je na vse strani in vodi menda za nos celo Evropo. Vkljub temu se gotovi krogi nadejajo, da se kmalu sklene mir in da dobé posamne vlade odškodnino, ki jo zahtevajo, posebno Nemčija, kateri so uporniki umorili poslanika barona Kettelerja; toda neporavnana ostane ogromna škoda, ki so jo trpeli vsled revolucije kristijani in njih naprave, ker se nanje nihče ne ozira pri sestavljanju mirovnih pogojev. I. R.

Urednika: Dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije.
Založnik in lastnik „Marijanišče“.